

Κ Ε Ψ Α Λ Α Ι Ο Ι Ι. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΜΟΙΡΑΣ ΚΑΙ Η ΠΙΣΤΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Ἡ ζωὴ τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸ Σύμπαν θέτει τὸ ἀβυσσαλέο πρόβλημα τῆς ἀνθρώπινης μοίρας καὶ σ' ἐτοῦτον ἐδῶ τὸν κόσμον, τὸν αἰσθητὸ φυσικὸν κόσμον τῆς ζωῆς μας ἀπάνω στὴ Γῆ, καὶ στὸν ἄλλο κόσμον, τὸν κόσμον τῶν ἀβύσσων τῆς Αἰωνιότητος, ποὺ πρώτη στιγμή τῆς εἶναι ἡ στιγμή τοῦ θανάτου. Τὸ ἔργο τοῦ διαφωτισμοῦ τοῦ προβλήματος αὐτοῦ τῆς κοσμικῆς μοίρας τοῦ Ἀνθρώπου εἶναι τὸ κυριώτατο καὶ ὑψηλότατο ἔργο τῆς Φιλοσοφίας.

Τὸ πρόβλημα τῆς οὐσίας καὶ τῆς κοσμικῆς μοίρας τῆς Φιλοσοφίας θέτει στὸ Ἀνθρώπινο Πνεῦμα πλῆθος ἄλλα τρισκότεινα προβλήματα. Ὁ Παρθενώνας τῆς ἀκατάλυτης μέσα στὸν Ἄπειρο Χρόνον Φιλοσοφίας εἶναι ὁ Παρθενώνας τοῦ Λόγου. Στὴν πνευματικὴ Ἱστορία τῆς Ἀνθρωπότητος ὑπάρχουν ἐποχές, λαοί, πνεύματα, φιλοσοφίες, ποὺ κυριαρχεῖ ἀπόλυτα καὶ χαρακτηρίζει ὁ Σκεπτικισμὸς, ἡ Ἀμφιβολία, ἡ Ἀπιστία. Ἡ Ἀπιστία στὸ Λόγον. Ἐκεῖνο ποὺ ξεχωρίζει καὶ οὐσιαστικῶς χαρακτηρίζει τὸ αἰώνιο Ἑλληνικὸ Ὄν, τὸν αἰώνιο Ἑλληνικὸ Ἄνθρωπον, καὶ ἀποτελεῖ τὴν ἀκατάλυτην μέσα στὸν Κόσμον δόξα του, χαρὰ του καὶ μοίρα του, εἶναι ἡ πρὸς βάθειά καὶ πρὸς ἀσάλευτην πίστη του στὸ Λόγον, στὸ πρὸς πλατὺ, πρὸς βαθὺ καὶ πρὸς ὑψηλὸ νόημά του, στὸ ἀληθινὸ πνευματικὸ νόημά του. Πίστη στὸν Καθαρὸ Λόγον, τὸν ἐλεύθερον (ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὴν Ὑλὴν — Φύσιν καὶ τὴν αἰσθητηριακὴν Ἐμπειρίαν) Λόγον, τὸ δημιουργικὸ ἐνορατικὸ καὶ θεωρητικὸ Λόγον. Τὸ Λόγον — καθαρὴ αὐτοσυνείδησις, αὐτενέργεια, αὐτοδημιουργία — Δημιουργικὴ Ἐλευθερία. Τὸ Λόγον Νοῦ, ποὺ ὄρα, καὶ Νοῦ, ποὺ ἀκούει. Τὸ Λόγον φωτιὰ καὶ φῶς, ἀστραπὴ καὶ κεραυνός.

Κάθε λαὸς τῆς Γῆς ἔχει τὴ δική του ἐθνικὴ ψυχολογία — καρπὸ τῆς ἐθνικῆς ζωῆς του καὶ τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας του — τὸ δικό του ἐθνικὸ πνευματικὸν χαρακτήρα, τὴ δική του ἐθνικὴ πνευματικὴ μοίρα. Γιὰ τὸν ἔξω καὶ ἀπάνω ἀπὸ τὸ Χρόνον Ἑλληνικὸν Κόσμον «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος» (Εὐαγγ. Ἰωαν. Κεφ. Α, Ι.)

Ὁ Ἑλληνικὸς Κόσμος πιστεύει ἀπόλυτα στὸν Καθαρὸ Λόγον, τὸν ἀπόλυτον καὶ αἰώνιον Δημιουργικὸν Λόγον. Ἡ πίστις του αὐτὴ εἶναι ἅγιον ἄνθος καὶ ἱερὸς καρπὸς τοῦ δέντρον τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς του, τῆς ἐθνικῆς οὐσίας του, ὅλης τῆς ἐθνικῆς ζωῆς του καὶ ἱστορίας του καὶ ὅλης τῆς ἐθνικῆς πνευματικῆς δημιουργίας του.

Τὸ Ἀνθρώπινο Πνεῦμα, σπίνδα ἀπ' τὴ φωτιὰ καὶ τὴ φλόγα τοῦ ἀπόλυτου, ἀπείρου καὶ αἰωνίου Λόγου, τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἔχει ἀπ' αὐτὴ τὴν ἴδιαν τὴ θεία φύσιν του καὶ οὐσία του καὶ μοίρα του τὴ φυσικὴ δύναμη καὶ ἰκανότητα ν' ἀρπάξῃ, μέσ' ἀπὸ τὰ πρὸς βάθειά σκοτάδια καὶ τὸν ἄπειρον ὠ-

κεανὸ τοῦ Ἄγνωστου καὶ τοῦ αἰωνίου Μυστηρίου, ὠρισμένες ἀπόλυτες, καθολικὲς καὶ ἀναγκαῖες, παγκόσμιες καὶ παναιώνιες ἀλήθειες, ποὺ λάμπουν σὰν ἥλιοι ἀπάνω ἀπὸ τὸ Ἄπειρο καὶ τὴν Αἰωνιότητα.

Ἡ πρώτη ἀπὸ τὶς ἀλήθειες αὐτές, ποὺ τὸ Ἀνθρώπινο Πνεῦμα ἀρπάζει μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα, μ' ἐνάργεια καὶ ξαστεριά καὶ δλοφανερωσύνη, μὲ ἀπόλυτη ἀμεση ἐνορατικὴ καὶ ἀποδειχτικὴ βεβαιότητα, εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς Ἄβυσσος. Ἡ ἀλήθεια τοῦ ἀπύθμενου βάθους καὶ τῆς ἀβυσσαλεότητας, τοῦ ἀδιαπέραστου ἔρεβου καὶ τοῦ αἰωνίου μυστηρίου τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς μέσα στὸν Κόσμο, μὲ ἄλλους λόγους ἢ ἀλήθεια τῆς ΥΠΑΡΞΗΣ. Τῆς ὑπαρξῆς τοῦ Ἀνθρώπου ὄντος μέσα στὶς ἄβυσσες τοῦ Σύμπαντος καὶ τῆς Αἰωνιότητος. Ἄβυσσος ὁ Κόσμος! Ἄβυσσος ἡ Ζωή! Καὶ ὁ Ἄνθρωπος ἕνας ἐρημίτης, ἕνας τρόφιμος τῶν ἀβύσσων τοῦ Σύμπαντος! Τὸ ὕλικό, ποὺ ἀπ' αὐτὸ ἔχει πλαστῆ καὶ πλάθεται ἀδιάκοπα σὲ κάθε στιγμή καὶ ὑφαίνεται αἰώνια ἢ ζωὴ τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸν Κόσμο, εἶναι τὸ αἴνιγμα, τὸ μυστήριον, τὸ σκοτάδι, ἡ ἀπορία, ἡ προβληματικότητα, ἡ τραγικότητα, ἡ ἀγωνία, μ' ἕνα λόγο τὸ δέος τοῦ Ἄγνωστου καὶ τοῦ αἰωνίου Μυστηρίου. Ὁ ἴσκιος τοῦ Θανάτου ἀπλώνει τὰ φτερά του σὲ κάθε στιγμή τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου ἀπάνω ἀπ' ὅλο τὸ εἶναί του. Καὶ τὸ γάλα ποὺ βυζαίνει ὁ Ἄνθρωπος, ἀπὸ τὴν πρώτη κι' ὡς τὴ στερνὴ στιγμή τῆς ζωῆς του ἀπάνω στὴ Γῆ, εἶναι τὸ γάλα τοῦ τρομεροῦ στοιχείου τῆς μεταφυσικῆς Ἀγωνίας. Ἡ μουσικὴ, ποὺ ἀκούει καὶ θρέφει τὸν Ἄνθρωπο σ' ὅλη τὴ ζωὴ του, εἶναι ἡ μουσικὴ τῶν βόγγων καὶ τῶν βρυχηθμῶν, τῶν μουγγρισμάτων καὶ τῶν οὐρλιασμάτων ὄλων τῶν στοιχείων καὶ ὄλων τῶν τεράτων καὶ ἀγριμιῶν ὄλων τῶν ἀβύσσων τοῦ Σύμπαντος. Ὅλες οἱ μυθολογίες κι' ὅλες οἱ πρῶτες φυσικὲς θρησκείες, ὅλες οἱ κοσμογονίες καὶ θεογονίες ὄλων τῶν λαῶν τῆς Γῆς, μιλοῦν μὲ δέος καὶ τρόμο καὶ φρίκη καὶ ἀγωνία γιὰ τὸν ἀβυσσαλέο κι' ἐρεβοκοσμικὸ αὐτὸ χαρακτήρα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς μέσα στὸ Ἄπειρο καὶ πλημμυρίζουν ὅλο τὸν Κόσμο μὲ τὰ πιὸ ζοφερά, πιὸ φοβερά καὶ πιὸ ἀποτρόπαια ὄλων τῶν ἀβύσσων καὶ ὄλων τῶν κολάσεων στοιχείᾳ καὶ τέρατα, τῆς φαντασίας καὶ τῆς πραγματικότητος φριχτὰ καὶ ἀπαίσια νυχτικὰ πλάσματα.

Ἡ ἀβυσσαλέα καὶ μυστηριακὴ αὐτὴ φύση τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸ Σύμπαν προκαθορίζει καὶ προδιαγράφει καὶ τὴν κοσμικὴ μοίρα του μὲ τὴν ἀσύλληπτη ἀπ' τὸ ἕνα μέρος τραγικότητά της καὶ τὸ ἀσύγκριτο καὶ ἀνυπέβλητο ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ μεγαλεῖό της.

Ἡ δεύτερη ἀπὸ τὶς ἀπόλυτες, παγκόσμιες καὶ παναιώνιες ἀλήθειες, ποὺ ὁ Ἀνθρώπινος Λόγος στεριώνει καὶ στοιχειώνει ἀπάνω ἀπὸ τὴν ἄβυσσο τοῦ Χρόνου, εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς ΑΡΕΤΗΣ, στὸ βαθύτατο καὶ ἱερώτατο καὶ θεϊκώτατο ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ νόημά της. Ἡ ἀλήθεια τῆς Ἀρετῆς, ὡς ἀντρεωσύνης καὶ πολεμικῆς ἡρωϊκῆς ἀρετῆς, ὡς ἀδιάκοπου κι' αἰώνιου σκληρότατου καὶ ἀνηλεότατου ἀδυσώπητου ἡρωϊκοῦ ἀγῶνα Λευτεριάς. Τῆς Ἀρετῆς, ὡς γιγαντομαχίας καὶ τιτανομαχίας ὅλης τῆς ζωῆς μέσα στὴν ἄβυσσο τοῦ Κόσμου γιὰ τὴ Λευτεριά, ὡς νίκης τοῦ Πνεύματος καὶ κατὰ τὴν

σης τῆς Λευτεριᾶς ἀπὸ τὴν ᾿Αβυσσο καὶ τὰ σκοτάδια τοῦ Κόσμου καὶ τῆς Ζωῆς.

Ἐν τῷ ᾿Ανθρώπῳ ριγμένους, ἀπὸ ἄγνωστος καὶ μυστηριακῆς, ἀπόκοσμος καὶ ἀπάνθρωπος, στὸ πρῶτο πνευματικὸ ἀντίκρουσμά τους, δυνάμεις μέσα στὰ χάη καὶ τὴς ἄβυσσος τοῦ ᾿Απειρου Χώρου καὶ τοῦ ᾿Απειρου Χρόνου εἶναι, στὴν πρώτη ματιά, ἐν ἀφάνταστα τραγικὸ καὶ ἀξιολύπητο ὄν. Ἡ τραγικότητά του εἶναι ἀπόρροια τῆς ἀπειροελαχιστότητάς του καὶ τῆς πραγματικῆς μηδαμινότητάς του μπροστὰ στὸ ᾿Απειρο, μ' ἓνα λόγο τῆς ἄβυσσαλεότητάς του καὶ τῆς ζοφερότητάς του. Ἀπὸ τὴς ἄβυσσος ὁμοῦς αὐτῆς καὶ τὰ σκοτάδια τῆς ἀπέραντης φυσικῆς κοσμικῆς ἀνθρώπινης τραγωδίας, στὸν πρῶτο πνευματικὸ ἐνοραματισμὸ της, βγαίνει τὸ ἀσύγκριτο, ἀσύλληπτο καὶ ἀφραστο ὑπερκόσμιο καὶ θεϊκὸ μεγαλεῖο τῆς ἀληθινῆς μοίρας τοῦ ᾿Ανθρώπου μέσα στὴν ἀπειρη καὶ αἰώνια Δημιουργία.

Παραπεταμένος ὁ ᾿Ανθρώπος, σὰν ἓνα ἔκλειστο, μέσα στὰ χάη καὶ τοὺς ζόφους τῶν ἄβυσσων τοῦ Σύμπαντος καὶ τῆς Αἰωνιότητος δὲν αὐτοεγκαταλείπεται καὶ δὲν αὐτοπαραδίδεται στὸν ἐχθρὸ, δὲν ἀφήνεται νὰ νικηθῆ καὶ νὰ ξεσκιστῆ, νὰ κατασπαραχθῆ καὶ νὰ κατακρεουργηθῆ ἀπὸ τὰ στοιχεῖα καὶ τ' ἀγρίμια ὄλων τῶν ἄβυσσων τοῦ ᾿Απειρου καὶ τοῦ Χρόνου, ἀλλ' ἀντιδρᾷ καὶ ἀντιμάχεται σ' ὅλη τὴ ζωὴ του, μὲ ὅλες τὴς φυσικῆς, πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς δυνάμεις του, μὲ λύσσα καὶ μανία, σκληρό, ἥρωϊκῶ, ὑπεράνθρωπα, τιτανικῶ, θεϊκῶ, ἐναντίον ὄλων τῶν δυνάμεων ὄλων τῶν ἄβυσσων καὶ ὄλων τῶν ζόφων καὶ στὸ τέλος, σὰν ἀπὸ θαῦμα θαυμάτων, νικάει καὶ θριαμβεύει!

Μέσα στὴς ἄβυσσος καὶ τὰ σκοτάδια βαθειῆς, κρυφῆς καὶ μυστηριακῆς ξυπνοῦν μέσα στὰ βάθη τοῦ ᾿Ανθρώπου ἀπ' ἄλλους κόσμους οὐράνιος καὶ θεῖες δυνάμεις, ποὺ τὸν ἀρπάζουν καὶ τὸν ἀνεβάζουν στὸν Οὐρανὸ καὶ στὸν Ἡλιο. Ἀπὸ τὴν ᾿Αβυσσο, μὲ τὴς βαθειῆς ἐσωτερικῆς οὐράνιος καὶ θεῖες δυνάμεις του, ὁ ᾿Ανθρώπος λυτρώνεται καὶ πλάθει τὸν Παράδεισο. Ἀπὸ τὸ ἔρεβος καὶ τὸ ζόφο τοῦ Θανάτου καὶ τοῦ Μηδενὸς βγαίνει ὁ Ἡλιος, ἀπὸ τὰ Τάρταρα τοῦ ᾿Αδη βγαίνει ὁ θεῖος κόσμος τῆς Λευτεριᾶς καὶ τῆς ᾿Αθανασίας!

Μέσα στὴν ᾿Αβυσσο ὁ ᾿Ανθρώπος, ὁ αἰώνιος ᾿Ανθρώπος, ὁ ἀγωνιστικὸς καὶ ἥρωϊκός, ὁ τιτανικός, στὴ βαθειὰ καὶ στὴν αἰώνια οὐσία του, πνευματικὸς καὶ ἠθικὸς ᾿Ανθρώπος, αὐτοανακαλύπτεται καὶ αὐτοαποκαλύπτεται καὶ βρίσκει τὴ βαθειὰ, τὴν πραγματικὴ, τὴν ἀληθινὴ, τὴν αἰώνια φύση του καὶ οὐσία του. Καὶ ἡ ἀληθινὴ φύση τοῦ ᾿Ανθρώπου ξεπετιέται καὶ ὀρθώνεται μπροστὰ στὴν ᾿Αβυσσο, τὸν Κόσμο, τὴ Φύση καὶ τὴ φυσικὴ ᾿Ανάγκη καὶ Εἴμαρμένη, τὸ Θάνατο καὶ τὸ Μηδέν, ἐπαναστατικὴ, ἀγωνιστικὴ, ἥρωϊκὴ, ἐλεύθερη, αὐτόνομη, δημιουργικὴ, ἔξω καὶ ἀπάνω ἀπὸ τὴ Φύση — Ὑψηλὸ, τὸ Θάνατο καὶ τὸ Μηδέν, θεϊκὴ!

Μέσα στὴν ᾿Αβυσσο καὶ τὸ κράτος τοῦ Ζόφου ὁ αἰώνιος τιτανικὸς πνευματικὸς καὶ ἠθικὸς ᾿Ανθρώπος αὐτοφωτίζεται — σὰν ἀπὸ οὐράνιο καὶ θεῖο ὑπερκόσμιο φῶς! — καὶ αὐτοαποκαλύπτεται ὡς ἓνας ἀγωνιστῆς καὶ πολεμιστῆς στὴν ἀληθινὴ οὐσία του καὶ

μοίρα του, ὡς ἕνας αἰώνιος δημιουργός, ὡς ἕνας ἰσόθεος ἥρωας ἡρώων, ἕνας Ἡρακλῆς, ἕνας Διγενῆς Ἀκρίτας καστροκουρσευτῆς καὶ καστροκαταλύτης, ὡς ἕνας στρατιώτης τοῦ Πνεύματος, ἕνας σταυροφόρος ἰππότης τῆς Ἰδέας—τῆς αἰωνίας θείας Ἰδέας—τῆς Ἀλήθειας, τοῦ Φωτός, μ' ἕνα λόγο τῆς Ἀρετῆς, ὡς ἕνας θεὸς μέσα στὸν Κόσμο, κοσμοδημιουργός καὶ κοσμοοργανωτής, κοσμοπλάστης καὶ κοσμοκυβερνήτης!

Ὁ αἰώνιος τιτανικός ἄνθρωπος εἶναι ὅλος μόνο ἀπάνω στὸν ἀγώνα του μέσα στὴν Ἄβυσσο, μόνο ἀπάνω στὸ ἀποκορύφωμα καὶ τὴν πιὸ δεινὴ, πιὸ κρίσιμη καὶ πιὸ θανάσιμη στιγμή τῆς μεγάλης μάχης, τῆς μάχης τῆς Λευτεριᾶς ἀπ' ὅλες τὶς σκοτεινὲς καὶ ἐχθρικές δυνάμεις τῆς ζωῆς του μέσα στὸν Κόσμο.

Ὁ ἄνθρωπος μέσα στὴν Ἄβυσσο δὲν ὑποτάσσεται καὶ δὲν παραδίνεται στὴν Ἄβυσσο, δὲ σταυρώνει τὰ χέρια καὶ δὲ σκύβει σὰ ραγιαῖς τὸ κεφάλι, ἀλλὰ ἐνεργεῖ ἀντεπίθεση καὶ ὁρμάει ἀσυγκράτητος, μὲ ὁρμὴ καὶ μανία καὶ μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις του κατ' ἀπάνω στὴν Ἄβυσσο. Στὴν πιὸ τρομερὴ καὶ πιὸ φοιχτὴ στιγμή τῆς γιγαντομαχίας καὶ τιτανομαχίας του ἕνας ἄγνωστος μυστηριώδης καὶ ἀπ' ἄλλους κόσμους θεϊκὸς δαίμονας, ὁ δαίμονας τῆς Λευτεριᾶς, σὰ σίφουνας τὸν ἀρπάζει καὶ τὸν ἀνεβάζει σὲ ἄλλους κόσμους, τοὺς κόσμους τῆς Νίκης καὶ τοῦ Θριάμβου!

Ἡ πολεμικὴ καὶ ἡρωϊκὴ φύση καὶ ὁ θριαμβευτικὸς ἀγώνας τοῦ ἄνθρώπου μέσα στὴν Ἄβυσσο τοῦ Κόσμου εἶναι ἀπόλυτη πραγματικότητα, ἀπόλυτη ἀλήθεια. Ἀλήθεια, ποὺ βγαίνει μέσ' ἀπ' τὴν ἴδια τὴ ζωὴ τοῦ ἄνθρώπου μέσα στὸν Κόσμο καὶ ἐπαβεβαιώνει ἢ ἴδια ἢ ζωὴ του. Ἀλήθεια τῆς ἴδιας τῆς ἀνθρώπινης Ἐμπειρίας. Ἄν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἦταν ἀγωνιστῆς καὶ θριαμβευτῆς στὸν ἀγώνα του μέσα στὴν Ἄβυσσο τοῦ Κόσμου καὶ τῆς Ζωῆς, δὲ θὰ ὑπῆρχε στὴ ζωὴ, δὲ θὰ ἔχε κατορθώσει νὰ σταθῆ καὶ νὰ ζήσει μέσα στὸ Σύμπαν, θὰ ἔχε κατασπαραχτῆ καὶ κατακρεουργηθῆ ἀπὸ τὰ στοιχεῖα καὶ τ' ἀγρίμια ὄλων τῶν ἀβύσσων τοῦ Σύμπαντος.

Ὁ μεγάλος Γάλλος βιολόγος BICHAT (1771—1802) ἔχει τονίσει, πὼς ἡ Ζωὴ εἶναι πόλεμος ἐναντίον τοῦ Θανάτου. Ἡ ἀπόλυτη ἀλήθεια εἶναι, πὼς ἡ Ζωὴ εἶναι πόλεμος, ἀλλὰ καὶ νίκη καὶ θρίαμβος ἐναντίον τοῦ Θανάτου καὶ ὄλων τῶν δυνάμεων τῆς ἀρνησῆς τῆς καὶ τῆς καταστροφῆς τῆς. Μέσα μας παλεύουν ἀκατάπαυτα καὶ σ' ὅλη τὴ ζωὴ μας, μὲ ὁρμὴ καὶ λύσσα καὶ μανία, δημιουργικὲς καὶ ἀντιδημιουργικὲς δυνάμεις, φωτεινὲς καὶ ζοφερές, θεϊκὲς καὶ ἑωσφορικὲς δυνάμεις. Οἱ δυνάμεις τοῦ ὄντος καὶ τοῦ Μὴ ὄντος, τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Θανάτου, τῆς Δημιουργίας καὶ τῆς Καταστροφῆς. Μέσα μας παλεύουν ἀδιάκοπα ὁ Οὐρανὸς καὶ ὁ Ἄδης, ὁ Θάνατος καὶ ἡ Ἀθανασία. Ἡ Ζωὴ εἶναι πόλεμος καὶ νίκη καὶ θρίαμβος ἐναντίον τοῦ Θανάτου καὶ τοῦ Μηδενός!

Ὁ ἄνθρωπος μέσα στὴν Ἄβυσσο τοῦ Κόσμου ἀνακαλύπτει τὸν ἀπόλυτο πραγματικὸ καὶ ἀληθινὸ ἑαυτό του, τὸν αἰώνιο ἀγωνιστικὸ καὶ ἡρωϊκὸ πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ ἑαυτό του, τὸν ἐλεύθερο ἀπ' ὁ-

λο τὸν Κόσμο καὶ τὴν "Αβυσσο καὶ ἀπάνω ἀπ' ὄλο τὸν Κόσμο καὶ τὴν "Αβυσσο ἑαυτοῦ του.

Ὁ ἀγώνας τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὴν "Αβυσσο εἶναι αὐτοανακάλυψη καὶ αὐτοαποκάλυψη, αὐτοσυνείδηση καὶ αὐτοεπιβεβαίωση. Ἀνακάλυψη καὶ συνείδηση τῆς λευτεριάς του ἀπὸ τὴν "Αβυσσο, μὲ τὸ φυσικὸ ἐσωτερικὸ πνευματικὸ φῶς του, τὸ αἰώνιο φῶς τῆς ἄμεσης ἀστραφτερῆς πνευματικῆς καὶ μεταφυσικῆς ἐνόρασής του, ποὺ πηγάζει ἐκ τῶν ἔνδον κι' ἔχει τὴν πρώτη ἀρχή του στὴ Θεότητα. Ἀγωνίζομαι ἡρωϊκά, θριαμβευτικά, δημιουργικά, μέσα στὴν "Αβυσσο τοῦ Σύμπαντος καὶ τῆς Αἰωνιότητος, ἄρα εἶμαι ἕνα ἐλεύθερο ὄν, ἕνας ἐλεύθερος Ἀνθρώπος. Πῶς ἄλλοιῶς μπορῶ ν' ἀγωνίζομαι μέσα στὸν Κόσμο, ἂν δὲν εἶμαι ἐλεύθερος, ἂν εἶμαι χεροπόδαρα δεμένος μὲ τὶς ἀλυσσίδες τῆς φυσικῆς Ἀνάγκης καὶ τῆς Εἵμαρμένης; Ἄν δὲν εἶμαι ἀπόλυτα ἐλεύθερος, πνευματικὰ καὶ ἠθικὰ ἐλεύθερος, ἀπὸ τὴ Φύση καὶ τὴ φυσικὴ Ἀνάγκη, μ' ἕνα λόγο ἀπ' ὄλο τὸν Κόσμο; Πῶς μπορῶ νὰ πολεμῶ μέσα στὴν "Αβυσσο τοῦ Κόσμου, ἂν δὲν εἶμαι ἀπάνω ἀπὸ τὴν "Αβυσσο, νικητῆς τῆς "Αβυσσος, αὐτοκράτορας τοῦ ἑαυτοῦ μου καὶ τοῦ Σύμπαντος καὶ τῆς μοίρας μου μέσα στὸ Σύμπαν; Ἀλυσσοδεμένος δὲν μπορῶ ν' ἀγωνίζομαι καὶ νὰ μάχομαι. Ἄλλ' ἀγωνίζομαι καὶ μάχομαι. Ἄρα εἶμαι ἀπόλυτα ἐλεύθερος. Ὁ δημιουργικὸς καὶ θριαμβευτικὸς ἀγώνας μου μέσα στὴν "Αβυσσο τοῦ Σύμπαντος καὶ τῆς Αἰωνιότητος οὐσιαστικὰ προϋποθέτει, μὲ ἀπόλυτη ἀναγκαιότητα, τὴ λευτεριά μου, θὰ εἴπῃ Λευτεριά καὶ μόνο Λευτεριά! Λευτεριά ἀπ' ὄλο τὸν Κόσμο καὶ τὴν "Αβυσσο τοῦ Κόσμου! Λευτεριά ἀπὸ τὸ Θάνατο, ἀπὸ τὸ Μηδέν!

Ὁ ἀγώνας μου καὶ ὁ θρίαμβός μου μέσα στὴν "Αβυσσο τοῦ Σύμπαντος εἶναι ἀπόλυτη πραγματικότητα, ἀπόλυτη ἀλήθεια. Χεροπιαστὴ ἀλήθεια ἄμεσης πνευματικῆς ἐνόρασης, ἄμεσης ἐσωτερικῆς πνευματικῆς ἐμπειρίας. Ζωὴ θὰ εἴπῃ ἀγώνας. Καὶ ἀγώνας θὰ εἴπῃ Λευτεριά, Λευτεριά καὶ στὸ ἀρνητικὸ καὶ στὸ θετικὸ νόημά της. Λευτεριά — Ἀνεξαρτησία καὶ Λευτεριά — Δημιουργία. Ὁ Ἀνθρώπος κλείνει μέσα του μιὰ τιτανικὴ φύση μὲ δυὸ δυνάμεις. Μιὰ ἀρνητικὴ, ἀντιδραστικὴ, ἀντενεργητικὴ καὶ ἀντεπιθετικὴ, ἐναντίον ὄλων τῶν δυνάμεων τῆς ἄρνησης καὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Ζωῆς, πολεμικὴ καὶ ἡρωϊκὴ δύναμη, καὶ μιὰ δύναμη θετικὴ, αὐτενεργητικὴ καὶ δημιουργικὴ δύναμη. Ἡ πρώτη δύναμη γκρεμίζει, λυτρώνει καὶ ἀνοίγει ἐλεύθερο τὸ δρόμο στὴ δεύτερη δύναμη. Ἡ δεύτερη δύναμη προϋποθέτει, μὲ ἀπόλυτη ἐσωτερικὴ ἀναγκαιότητα, τὴν πρώτη δύναμη, εἶναι δύναμη προκοπῆς, θετικῆς δημιουργίας, μεγαλοουργίας καὶ θαυματουργίας, οἰκοδομῆς γιὰ ὄλους τοὺς αἰῶνες. Ἡ Λευτεριά εἶναι τὸ πᾶν μέσα στὸν Κόσμο. Δίχως τὴ Λευτεριά δὲν μπορῶ ν' ἀγωνιστῶ, νὰ παλέψω καὶ νὰ δημιουργήσω. Οὐσία μου καὶ μοίρα μου ἢ Δημιουργία καὶ μόνο ἢ Δημιουργία. Ἀλλὰ δίχως τὴ Λευτεριά δὲν ἔχω καμμιά ἀπολύτως μέσα μου δημιουργικὴ δύναμη, δὲν εἶμαι ἀπολύτως τίποτα. Δίχως τὴ Λευτεριά εἶμαι μόνο ἕνα τίποτα, ἕνα σκουλήκι, τὸ σκουλήκι ὄλων τῶν σκουληκιῶν τῆς Γῆς, ποὺ μοίρα του εἶναι μόνο νὰ πατιέται στὸ κεφάλι καὶ νὰ συντρίβεται.

Δίχως Λευτεριά εἶμαι μόνο ἓνας σκλάβος, ἓνας ραγιαῖς, καὶ σὰ ραγιαῖς σταυρώνω τὰ χέρια μου καὶ σκύβω τὸ κεφάλι καὶ παραδίνομαι στὸν ἐχθρὸ καὶ στὴ μοίρα μου, τὴ μοίρα τοῦ ραγιαῖ καὶ τοῦ σκουληκιοῦ, τὴ μοίρα τῆς σκλαβιάς καὶ τῆς καταφρόνιας ὅλου τοῦ Κόσμου, τοῦ ὀλέθρου, τῆς συντριβῆς, τοῦ μηδενός. Ὁ ἀγώνας μου μέσα στὴν Ἄβυσσο τοῦ Κόσμου καὶ ἡ νίκη μου στὸν ἀγώνα μου μετὰ τὴν Ἄβυσσο, ἡ Ζωή, ἐπιβεβαιώνει ἀπόλυτα τὴ δημιουργικὴ λευτεριά μου. Ἡ Λευτεριά εἶναι ἡ ὑπέρτατη ἀλήθεια τῆς Ζωῆς, ἡ ἀπόλυτη καὶ αἰώνια ἀλήθεια. Ζωὴ θὰ εἴπῃ Λευτεριά καὶ Λευτεριά θὰ εἴπῃ Ζωή. Ἡ Λευτεριά εἶναι ἡ οὐσία, ἡ ψυχὴ τῆς Ζωῆς. Ἡ Ζωὴ εἶναι αὐτοκίνηση, αὐτενέργεια, αὐτοδημιουργία, μὲ ἓνα λόγο Λευτεριά. Λευτεριά ὅμως θὰ εἴπῃ πνεῦμα, συνείδηση πνευματική, πνευματικὴ θέληση, πνευματικὸς αὐτοπροσδιορισμός, πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ αὐτονομία.

Ἡ Λευτεριά εἶναι πνευματικὴ οὐσία, πνευματικὴ δύναμη, πνευματικὴ ἐνέργεια. Δύναμη πνευματικῆς αὐτενεργείας, πνευματικῆς αὐτοδημιουργίας. Καὶ ἡ ἀντικειμενικὴ ὑπαρξὴ τῆς πνευματικῆς στὴν οὐσία τῆς Λευτεριάς εἶναι ἀπόλυτη πραγματικότητα, ἀπόλυτη ἀλήθεια. Ἀλήθεια, ποὺ ἀρπάζει ἡ καθαρὴ, ἡ στοχαστικὴ, ἡ γνωστικὴ δύναμη τοῦ Ἀνθρώπου, ὁ καθαρὸς θεωρητικὸς Ἀνθρώπινος Λόγος. Ἀλήθεια τῆς καθαρῆς, τῆς δημιουργικῆς πνευματικῆς Ἐμπειρίας — Θεωρίας — Θεάς — Ἐνόρασης τοῦ Ἀνθρώπου. Ἀλήθεια, ποὺ ὁ ἀνθρώπινος θεωρητικὸς Λόγος ἐνορᾷ καὶ ἀρπάζει ἄμεσα καὶ ἀστραπιαία μετὰ ὅλες τὶς ἔμφυτες καὶ φυσικὰ ἐσωτερικὰ ἀστραφτερὰς θεωρητικὰς, θεϊκὰς στὴ ρίζα τους, δυνάμεις του.

Ἀπάνω στὴν ἀπόλυτη αὐτὴ πνευματικὴ ἀλήθεια τοῦ καθαροῦ θεωρητικοῦ Λόγου τὸ ἴδιο τὸ ἐλεύθερο καὶ δημιουργικὸ Ἀνθρώπινο Πνεῦμα, ἡ ὑψηλὴ καθαρὴ θεωρητικὴ δημιουργικὴ Φιλοσοφία, οἰκοδομεῖ τὸ μεγάλο θεωρητικὸ οἰκοδόμημά της, τὸν αἰώνιο Παρθενώνα τῆς Λευτεριάς — Ζωῆς καὶ τῆς θείας μοίρας τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸν Κόσμο καὶ τὴν Αἰωνιότητα. Ἡ καθαρὴ θεωρητικὴ φιλοσοφικὴ ἀλήθεια τῆς Λευτεριάς, ὡς καθαρῆς πνευματικῆς οὐσίας πέρα καὶ ἔξω καὶ ἀπάνω ἀπὸ τὸ φυσικὸ ὑλικὸ Κόσμο, ὡς οὐσίας τοῦ ὑπεραισθητοῦ καὶ ὑπερβατικοῦ κόσμου τῶν αἰώνιων πνευματικῶν οὐσιῶν, τοῦ μεταφυσικοῦ κόσμου, ποὺ τὴν ἀντικειμενικὴ ὑπαρξὴ της μέσα στὸν αἰσθητὸ φυσικὸ Κόσμο βεβαιώνει ὁ Καθαρὸς Θεωρητικὸς Λόγος μετὰ ἀπόλυτη θεωρητικὴ βεβαιότητα, ὅπως τὴν ἀντικειμενικὴ ὑπαρξὴ ἐνὸς ὄντος τοῦ ὄρατοῦ ἐξωτερικοῦ ἀντικειμενικοῦ φυσικοῦ κόσμου ἢ ἐνὸς πραγματικοῦ γεγονότος τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς ποὺ πέφτει μέσα στὰ ὅρια τῆς ἀνθρώπινης Ἐμπειρίας, εἶναι ἓνα μεγάλο ρῆγμα στὸ πανύψηλο σιδερόφραχτο κάστρο, ποὺ τὸ ὑπερβατικὸ Ἄγνωστο καὶ ὁ φυσικὸς Κόσμος, στὴν πρώτη πνευματικὴ θεώρησή του, ὑψώνει μπροστὰ στὰ κατατρομαγμένα ἀπὸ τὰ πρῶτα φοιχτὰ κοσμοοράματά μας πνευματικὰ μάτια μας. Καὶ τὸ ρῆγμα αὐτὸ ἀνοίγει διάπλατα τὸ δρόμο γιὰ τὴ μεγάλη καὶ τελειωτικὴ ἔφοδο καὶ τὴν ὀριστικὴν κατάκτηση ὅλου τοῦ κάστρου τοῦ ἄγνωστου καὶ μυστηριακοῦ κόσμου τοῦ ὑπερβατικοῦ Σύμπαντος, τοῦ κόσμου τῆς Μεταφυσικῆς.

Ὡς δημιουργικὸς ἀγωνιστὴς μέσα στὴν Ἄβυσσο τοῦ Σύμπαντος ὡς ὑπέρτατο σκοπὸ τῆς ζωῆς μου ὑψώνω τὴ θεωρητικὴ κατάκτηση τοῦ ὑπερβατικοῦ κόσμου τοῦ Πνεύματος, τοῦ μεταφυσικοῦ κόσμου τῶν πνευματικῶν οὐσιῶν. Αὐτὸς εἶναι ὁ ὑπέρτατος οὐσιαστικὸς σκοπὸς τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπινου Γένους μέσα στὸν Κόσμο. Ὁ καθαρὰ θεωρητικὸς σκοπός. Ἡ κατάκτηση τῆς ἀπόλυτης κι' αἰώνιας θεωρητικῆς ἀλήθειας τοῦ Κόσμου καὶ τῆς Ζωῆς, τῆς ἀλήθειας τῆς ἀντικειμενικῆς ὑπαρξης τοῦ μεταφυσικοῦ κόσμου. Ἀπὸ τὴν κατάκτηση αὐτὴ ἐξαρτιέται καὶ ἡ λύση τοῦ μεγάλου προβλήματος ὅλης τῆς ζωῆς μου μέσα στὸν Κόσμο, τοῦ προβλήματος τῆς μοίρας μου ὕστερα ἀπὸ τὸ θάνατό μου, τοῦ προβλήματος τοῦ Θανάτου ἢ τῆς Ἀθανασίας. Στὴν ἀνάβασή μου στὸν κεντρικὸ καὶ ὑπέρτατο αὐτὸ σκοπὸ ὅλης τῆς ζωῆς μου ἀπάνω στὴ Γῆ σκαρφαλώνω μὲ τὴ σιδερένια σκάλα τῶν ἀστραφτερῶν ἀπολύτων κι' αἰώνιων ἀληθειῶν τοῦ καθαρῶν θεωρητικοῦ Δημιουργικοῦ Λόγου. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα καὶ ὡς πρῶτο σταθμὸ μου ἀπάνω ἀπὸ τὴν Ἄβυσσο τοῦ Ἀπειροῦ Χρόνου ὑψώνω καὶ στοιχειώνω τὸ κάστρο τῆς Ἀρετῆς, τὸ κάστρο τοῦ ἠθικοῦ Κόσμου, τῆς ἠθικῆς Ἀλήθειας καὶ τοῦ ἠθικοῦ Φωτός. Ταμπουρωμένος ὕστερα μέσα στὸ κάστρο τῆς Ἀρετῆς παλεύω μὲ ὅλες τὶς ἀπειρες ἐσωτερικὲς — θεϊκὲς στὸ βάθος! — δυνάμεις μου καὶ ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς Ἀρετῆς, τῆς πάλης καὶ τῆς νίκης μέσα στὴν Ἄβυσσο, πετάω καὶ πατάω τὸ κάστρο τῆς Λευτεριᾶς. Τέλος ἀπὸ τὸ κάστρο καὶ τοὺς κόσμους τῆς Λευτεριᾶς ὀρμάω καὶ πατάω τὸ κάστρο τοῦ κόσμου τοῦ Μεταφυσικοῦ.

Μέσα στὸν ἀγῶνα καὶ τὴ γιγαντομαχία τῆς Ζωῆς μέσα στὸν Κόσμο, ἀπάνω ἀπ' ὅλα γιγαντομαχία καὶ τιτανομαχία τοῦ Ἀνθρώπινου Λόγου καὶ τῆς Ἀνθρώπινης Ψυχῆς, αὐτοανακαλύπτομαι καὶ αὐτοαποκαλύπτομαι ὡς ἕνας ἡρωϊκὸς καὶ θριαμβευτικὸς ἀγωνιστὴς καὶ πολεμιστὴς τῆς Ζωῆς, μὲ ἄλλους λόγους ὡς ἕνα ἐλεύθερο ὄν, ἕνα πνευματικὸ, ἕνα δημιουργικὸ, ἕνα ἠθικὸ ὄν. Ὡς καθαρὴ πνευματικὴ φύση καὶ οὐσία, ὡς δύναμη καὶ ἀστείρευτη πηγὴ αὐτενεργείας, αὐτοδημιουργίας, ἐλεύθερης καὶ αὐτόβουλης ἐκλογῆς, αὐτονομίας, αὐτοπροσδιορισμοῦ καὶ αὐτοπροορισμοῦ, αὐτοειμαρμένης καὶ αὐτοπεπωμένου. Ὁ Κόσμος ὅλος εἶναι ὁ κόσμος μου, ὁ κόσμος τοῦ πνεύματός μου καὶ τῆς ψυχῆς μου, ὁ κόσμος τῆς ἐλεύθερης πνευματικῆς αὐτοσυνείδησής μου καὶ αὐτοβούλησής μου, μ' ἕνα λόγο τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς λευτεριᾶς μου. Ὁ Κόσμος, ποὺ θέλω καὶ παλεύω νὰ δημιουργήσω καὶ δημιουργῶ, μὲ ὅλες τὶς ἀστραφτερὲς ὀλοκάθαρα δικές μου φυσικὲς ἐσωτερικὲς ἠθικὲς δυνάμεις μου. Ὁ Κόσμος, ποὺ μέσα του ὑπάρχω, ζῶ, δρῶ καὶ τραγουδιάω καὶ χορεύω. Μέσα στὸ ἀβυσσόζωο κι' ἐρεβόζωο καὶ φρίκη καὶ ἀγωνία φυσικὸ Σύμπαν ἀνακαλύπτω, στὸ ἄστραμμα τοῦ πνεύματός μου καὶ στὸ φῶς τῆς ψυχῆς μου, ἐν' ἄλλο Σύμπαν, τὸ δικό μου Σύμπαν καὶ συνάμα Σύμπαν καὶ ὅλων τῶν ἄλλων καὶ σὰν κι' ἐμένα πνευματικῶν ὄντων μέσα στὸν ἴδιο Κόσμο, τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ὡς καὶ ὅλων τῶν ἄλλων μέσα στὸ ἀπειρο πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ Σύμπαν ἀπειρων πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ὄντων. Τὸ Σύμπαν τῆς ἐσωτερικῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς θριαμβεύτρας δυνάμης, τῆς ἠθικῆς τόλμης καὶ τοῦ ἠθικοῦ σθένους, τοῦ πολεμικοῦ μένους καὶ τοῦ ἠθικοῦ ἡρωϊσμοῦ, τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς Ἀλή-

θειας, τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ Φωτός, τῆς Δημιουργικῆς Λευτεριᾶς, μ' ἓνα λόγο τῆς Ἀρετῆς. Τὸ Σύμπαν, ποῦ σ' αὐτὸ κι' ἐγὼ ἀνήκω καὶ συμμετέχω, ὡς ἓνα ἀπειροελάχιστο μῦθό του, ὡς σταγόνα μέσα σὲ ὠκεανό. Κι' ἂν στὸ πρῶτο ξεκίνημά μου δὲν ξέρω, ποιά ἡ ἀρχὴ καὶ ποιὸς ὁ σκοπὸς τοῦ Κόσμου, ἡ ἀρχὴ μου καὶ ποιὸς ὁ κοσμικὸς σκοπός μου, ποιὸ τὸ κοσμικὸ ἠθικὸ χρέος μου καὶ ποιά ἡ κοσμικὴ μοίρα μου, ὡς ἐλεύθερος, αὐτοδύναμος καὶ αὐτόνομος δημιουργικὸς Ἄνθρωπος, ὡς ἡρωϊκὸς ἀγωνιστῆς καὶ θριαμβευτῆς μέσα στὸ Σύμπαν, ὑψῶν ὡς σκοπὸ τοῦ Κόσμου τὸ σκοπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ μου κόσμου, ὡς πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ ὄντος, τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ μου κόσμου, τοῦ κόσμου, ποῦ εἶναι συνάμα καὶ κόσμος καὶ ὄλων τῶν ἄλλων πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν στὴν οὐσία τους ἀνθρώπων, ὄλων τῶν πνευματικῶν ἀδερφῶν μου. Ὡς ἐλεύθερος ἄνθρωπος ξέρω τώρα, πῶς πρώτη ἀρχὴ κι' αἰτία καὶ τελικὸς σκοπὸς τοῦ Κόσμου εἶναι ὁ σκοπός μου καὶ ὁ σκοπὸς ὄλου τοῦ Κόσμου τῶν πνευματικῶν ὄντων καὶ ἀδερφῶν μου, ὁ ἀγώνας μὲ ὄλα τὰ στοιχεῖα τοῦ Κόσμου καὶ τῆς Ἄβυσσος καὶ ἡ νίκη μου στὸν τιτάνειο αὐτὸν ἀγώνα μὲ τὴν Ἄβυσσο, τὸ Ζόφο, τὸ Χρόνο, τὸ Μηδέν. Στὸ κεντρικὸ ἀβυσσαλέο ἐρώτημα τῆς ζωῆς μου μέσα στὴ Δημιουργία, τὸ ἐρώτημα τῆς μοίρας μου μέσα στὸ Σύμπαν, δίνω τώρα τὴν ἀπάντηση ποῦ πρέπει, τὴν ἀπάντηση τῆς Ἀρετῆς, τῆς Λευτεριᾶς, τῆς Δημιουργικῆς Ζωῆς, τῆς ἀπόλυτης Ἀλήθειας, τῆς θεϊκῆς μου μοίρας. Ὁ Ἄνθρωπος στὴ ζωὴ του μέσα στὸ Σύμπαν καὶ στὴν Αἰωνιότητα κρατᾷ τὴ μοίρα του μέσα στὰ ἴδια τὰ χέρια του. Μέσα του εἶναι καὶ ὁ Οὐρανὸς καὶ ὁ Ἄδης καὶ τὸ Φῶς καὶ τὸ Σκοτάδι. Μέσα του ὁ Θάνατος καὶ ἡ Ἀθανασία, τὸ Μηδέν καὶ ἡ Αἰωνιότητα. Ὅπλα του τὸ πνεῦμά του καὶ ἡ ψυχὴ του. Ἡ φωτεινὴ πνευματικὴ αὐτοσυνείδησή του καὶ ἡ ἡρωϊκὴ ἀτσαλένια ἠθικὴ αὐτοβούλησή του. Μοίρα του ὁ ἴδιος ὁ χαρακτήρας του, ὁ πνευματικὸς καὶ ἠθικὸς χαρακτήρας του. Καὶ ὁ χαρακτήρας τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸν Κόσμο σφυροκοπιέται καὶ πλάθεται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Ἄνθρωπο, σὰν τὸ ἀτσάλι καὶ τὸ σίδηρο μέσα στὴ φωτιά, μέσα στὰ βάρη καὶ τὴ φωτιὰ τῆς ψυχῆς του. Οὐσία του τὸ ἠθικὸ θάρος καὶ σθένος του, ἡ ἀντρεωσύνη του, ἡ πολεμόχαρη ψυχὴ του, τὸ ἡρωϊκὸ φρόνημά του, τὸ πολεμικὸ μένος του καὶ ἦθος του, ἡ πολεμικὴ ἠθικὴ ἀρετὴ του. Φῶς του ἡ βαθειὰ πνευματικὴ συνείδηση τοῦ ὑπέρτατου κοσμικοῦ ἠθικοῦ χρέους του. Δύναμή του τὸ ἀτσάλι τῆς πνευματικῆς θέλησής του. Σπαθὶ του τὸ σπαθὶ τῆς ἠθικῆς παλληκαριᾶς του καὶ λεβεντιᾶς του, τῆς μεγαλοψυχιᾶς καὶ γενναιοψυχιᾶς του, τῆς ἀντρικῆς ἀρετῆς του, μ' ἓνα λόγο ὁ ψυχισμὸς του.

Σκοπός μου, μοίρα μου καὶ χρέος μου μέσα στὸν Κόσμο τὸ ἐσωτερικὸ φῶς μου, τὸ πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ φῶς μου, ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ αὐτοσυνείδησή μου καὶ ἡ ἐλεύθερη αὐτοβούλησή μου, ἡ ἐσωτερικὴ, ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀρμονία ὄλης τῆς ζωῆς μου, ἡ μεταφυσικὴ καὶ ἠθικὴ Λευτεριά μου, ἡ ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου, ἡ ἀλήθεια μου καὶ ἡ ἀρετὴ μου. Καὶ ὁ σκοπός μου αὐτὸς καὶ ἡ μοίρα μου αὐτὴ καὶ τὸ χρέος μου αὐτὸ δὲν

είναι σκοπὸς καὶ μοίρα καὶ χρέος μόνο ἐμένα, ἀλλὰ καὶ σκοπὸς καὶ μοίρα καὶ χρέος καὶ ὄλων τῶν ἄλλων σὰν κι' ἐμένα ἀνθρώπων, ὄλων τῶν σὰν κι' ἐμένα καὶ γύρω μου καὶ μέσα σ' ὄλο τὸν ἄλλο Κόσμο πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ὄντων — τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀδερφῶν μου — ὄλου τοῦ ἔξω κι' ἀπάνω ἀπὸ τὸ φυσικὸ Σύμπαν καὶ τὴν "Ἀβυσσο πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ Σύμπαντος. Τὸ πραγματικὸ γεγονὸς ὅτι μέσα στὴν "Ἀβυσσο τοῦ φυσικοῦ Σύμπαντος, ποὺ μιὰ συγκλονιστικὴ καὶ ἱλιγγιώδη πρωτοφανέρωτη σ' ὄλη τὴν πνευματικὴ Ἱστορία ὄλου τοῦ Κόσμου εἰκόνα του μοῦ δίνει ἡ ἐπιστήμη τοῦ καιροῦ μου, ἀνακαλύπτω μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα, πῶς κλείνω μέσα στὰ βάθη μου τὴν ἐσωτερικὴ δύναμη νὰ δοθῶμαι μπροστὰ σ' ὄλο τὸν Κόσμο καὶ νὰ ὑψῶμαι ἀπάνω ἀπ' ὄλο τὸν Κόσμο, ὡς ἐλεύθερος "Ἀνθρώπος, καὶ νὰ παλεύω θριαμβευτικὰ μ' ὄλα τὰ στοιχεῖα κι' ὄλα τ' ἀγρίμια καὶ θεριὰ ὄλου τοῦ Κόσμου, κατακλύζει τὴν ψυχὴ μου μὲ ἀπειροθαυμασμὸ πρὸς τὸ ὄν «"Ἀνθρώπος», ποὺ, ἂν κι' ἐν' ἀπειροελάχιστο μῶριό τοῦ "Ἀπείρου, κλείνει μέσα στὰ βάθη του τὴ δύναμη νὰ πολεμᾷ μὲ τὸ "Ἀπειρο καὶ νὰ νικάη τὸ "Ἀπειρο. Γιὰ νὰ νικάη ὅμως ὁ "Ἀνθρώπος τὸ "Ἀπειρο, θὰ εἰπῆ, πῶς, ἂν δὲν ἦναι ἀπάνω ἀπὸ τὸ "Ἀπειρο, ὥστόσο εἶναι ἕνα μὲ τὸ "Ἀπειρο, παιδί ἀλλὰ καὶ ἀδερφὸς τοῦ "Ἀπείρου!

Ὁ "Ἀνθρώπος εἶναι ἕνα πεπερασμένο ὄν ποὺ κλείνει μέσα του ἀπειρες δυνάμεις. Τελεία ἀπόδειξη τῆς ἀπόλυτης αὐτῆς ἀλήθειας εἶναι ἀκριβῶς ἡ νίκη τοῦ "Ἀνθρώπου στὴν αἰώνια πάλη του μέσα στὸν Κόσμο. Ἡ νίκη αὐτὴ εἶναι ἡ ἴδια ἡ Ζωή. Ἡ Ζωὴ εἶναι θριαμβευτικὴ αἰώνια πάλη μὲ ὄλες τὶς ἀντιζωϊκὲς δυνάμεις, τὶς δυνάμεις τοῦ Θανάτου καὶ τοῦ Μηδενός. Καὶ ἡ νίκη τῆς Ζωῆς ἐναντίον τοῦ Θανάτου εἶναι αὐτὸ ποὺ ὁ Κόσμος λέει Λευτεριά.

Ἡ Λευτεριά δὲν εἶναι ἀφηρημένη ἰδέα, ἀπλὸ πλάσμα τοῦ "Ἀνθρώπινου Νοῦ, οὕτοπια, χίμαιρα, φαντασία, ὄνειρο καὶ ἴσκιος ὄνειρου, ἀλλ' ἀπόλυτη ὄλοζώντανη πραγματικότητα, ποὺ τὴν αἰσθάνομαι, μὲ ὄλες τὶς αἰσθήσεις μου, καὶ τὴ ζῶ σὲ κάθε στιγμή τῆς ζωῆς μου μὲ ὄλες τὶς δυνάμεις τῆς ψυχῆς μου. Ἀπόλυτη ὄρατὴ πραγματικότητα, ποὺ τὴν πιάνω μὲ τὰ χέρια μου καὶ τὴ σφίγγω στὴν ἀγκαλιά μου, ὄργανισμὸς ζωῆς. Γυναίκα μὲ ὄλοζώντανο καὶ ὄλόφλογο κορμί, πανώρηα, οὐράνια καὶ θεία αἰώνια γυναίκα, ποὺ ὁ θεῖος ἔρωσ της μὲ ἀνεβάζει στὸν οὐρανὸ τῆς Μεταφυσικῆς καὶ στὸ Θεό.

Ἡ Λευτεριά, ὡς πνεῦμα καὶ καθαρὴ πνευματικὴ οὐσία, εἶναι ἡ πρώτη ἀποκάλυψη μπρὸς στὰ μάτια μου τῆς πνευματικότητάς μου καὶ τῆς αὐλότητάς μου, τῆς ἀφθαρσίας μου καὶ τῆς ἀθανασίας μου, μ' ἕνα λόγο τῆς θειότητάς μου. Ἡ Λευτεριά εἶναι ἡ δημιουργικὴ φλόγα τῆς θείας Ζωῆς. Ἡ Λευτεριά, πνευματικὴ καὶ μεταφυσικὴ στὴν οὐσία της ὄντοτητα, εἶναι θεία οὐσία, θεία ἐνέργεια, ἡ πρώτη ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ μέσα στὸ Κόσμο. Ἡ Λευτεριά εἶναι ἡ ἐνσαρκωμένη κι' ἐνανθρωπισμένη μέσα στὸν Κόσμο Θεότητα.

"Ἀτσαλένιοι, παγκόσμιοι καὶ παναιώνιοι νόμοι μὲ δένουν μὲ τὸ "Ἀπειρο. Τὸ "Ἀπειρο καὶ ὁ "Ἀνθρώπος εἶναι σὲ ἀπόλυτη ἐνότητα. Τὸ "Ἀπει-

ρο και ο Ἄνθρωπος ἔχουν βγεῖ ἀπὸ ἓνα πατέρα και μιὰ μάνα, ἀπὸ τὸ ἴδιο σπέρμα και ἀπὸ τὴν ἴδια μήτρα, ἔχουν τὸ ἴδιο αἷμα, τὴν ἴδια οὐσία, τὸ ἴδιο πνεῦμα, τὴν ἴδια καρδιά, τὴν ἴδια μοίρα. Εἶναι ἀδέρφια! Ἡ Ζωὴ μέσα στὸ Ἄπειρο εἶναι ἁρμονία και μόνο ἁρμονία. Ζωὴ θὰ εἴπῃ ἁρμονία τοῦ Ἄπειρου και τοῦ Πεπερασμένου. Ἄν δὲν ὑπῆρχε ἡ ἁρμονία αὐτὴ, δὲ θὰ ὑπῆρχε ἡ Ζωή, ἀλλὰ μόνο ὁ Θάνατος. Τὸ Σύμπαν θὰ ἦταν ἐν' ἀπέραντο νεκροταφεῖο. Μέσα μας κλείνουμε τὸ Ἄπειρο. Μέσα μας ἡ δύναμη, πὸ μᾶς ἐνώνει μετὰ τὸ Ἄπειρο. Καὶ ἡ δύναμη αὐτὴ εἶναι ἡ πνευματικὴ και ἡ θικὴ μέσα μας δύναμη, ἡ δύναμη τῆς πνευματικῆς συνειδήσεώς μας και τῆς ψυχῆς μας. Μέσα μας ἡ Ζωὴ και ὁ Θάνατος. Μέσα μας και ὁ Θάνατος και ἡ Ἀθανασία, ὁ Χρόνος και ἡ Αἰωνιότητα. Μετὰ τὴν ψυχὴ μας συμμετέχουμε στὸ Ἄπειρο. Μετὰ τὴν ψυχὴ μας ἀγκαλιάζουμε τὸ Ἄπειρο, εἴμαστε ἓνα μετὰ τὸ Ἄπειρο. Ἡ ψυχὴ μας ταυτίζεται ἀπόλυτα μετὰ τὴν ψυχὴ τοῦ Ἄπειρου. Ἡ ψυχὴ μας και ἡ ψυχὴ τοῦ Ἄπειρου εἶναι ἓνα, μιὰ ψυχὴ, μιὰ οὐσία, μιὰ ὄντοτητα, μιὰ πραγματικότητα. Τὸ Πᾶν εἶναι Ἐν. Καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀνθρώπου ὡς και ἡ ψυχὴ τοῦ Ἄπειρου εἶναι ἓνα μετὰ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀπολύτου ὄντος, τῆς πρώτης ἀρχῆς κι' αἰτίας τοῦ Σύμπαντος, τοῦ δημιουργοῦ και κυβερνήτη τοῦ Σύμπαντος, τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἄνθρωπος εἶναι παιδί τοῦ Θεοῦ, αἷμα ἀπ' τὸ αἷμα τοῦ Θεοῦ, ὄρατὴ εἰκόνα κι' ἐνσάρκωση και σύμβολο τοῦ Θεοῦ μέσα στὸν Κόσμο. Ὁ Ἄνθρωπος, στὸ βάθος και στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα, εἶναι ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΣ. Ὁ Ἄνθρωπος, ὡς θεάνθρωπος, φέρνει και κλείνει μέσα στὰ βάθη του ἐν' ἀπειροελάχιστο μόριο ἀπὸ τὴν ψυχὴ τοῦ πνευματικοῦ στὴν οὐσία του Ἄπειρου, ἀπὸ τὴν ψυχὴ τοῦ Θεοῦ.

Τὸ Πνεῦμα εἶναι ἐκεῖνο πὸ μᾶς ὑψώνει στὴν ἀστραφτερὴ πνευματικὴ ἐνόραση τῆς ἀπόλυτης Ἀλήθειας. Τῆς ἀλήθειας τῆς ἀπόλυτης ἐνότητάς μας και ταυτότητάς μας μετὰ τὸ ἄπειρο Σύμπαν και μετὰ τὴν πρώτη ἀρχὴ και πηγὴ τοῦ Ἄπειρου κι' αἰωνίου Σύμπαντος, τὸ Θεό. Τὸ Πνεῦμα μᾶς ἀποκαλύπτει τὸ βαθὺ κι' αἰώνιο μυστικὸ τῆς ζωῆς μας μέσα στὸν Κόσμο, τὸ μυστικὸ ὄλων τῶν μυστικῶν ὄλων τῆς Δημιουργίας, τὸ μυστικὸ τῆς ἀπόλυτης ἐνότητάς μας μετὰ τὸ Σύμπαν και τὴν πρώτη ἀρχὴ τοῦ Σύμπαντος, τὴ Θεότητα. Τὸ μυστικὸ τῆς συμμετοχῆς μας στὸ Θεό, τοῦ θεανθρωπισμοῦ μας και τῆς θεογένειάς μας και τῆς θεϊκῆς μοίρας μας στὴ ζωὴ μας μέσα στὸ Σύμπαν. Τὸ Πνεῦμα ξανοίγει μπρὸς στὰ ἐκστατικὰ μάτια μας ὄλους τοὺς κόσμους τῆς ἀπειρης πραγματικῆς ἀξίας μας και τῆς πραγματικῆς θέσεως μας μέσα στὸ ἄπειρο Σύμπαν. Τῆς ἀξίας μας, ὡς ὄντων, πὸ κατεβήκαμε ἀπὸ τὸν Οὐρανὸ και ἀπὸ τὸ Θεὸ και ὑπέρατα μοίρα μας εἶναι ν' ἀνέβουμε στὸν Οὐρανὸ και στὸ Θεό. Ν' ἀγκαλιάσουμε τὸ Θεὸ και νὰ ζήσουμε αἰώνια κοντὰ στὸ Θεό. Τὸ Πνεῦμα, ἀπειροελάχιστο μόριο τῆς ψυχῆς τοῦ Ἄπειρου πνευματικοῦ Σύμπαντος, τῆς ψυχῆς τῆς Θεότητας, μᾶς κάνει νὰ νικᾶμε τὴ φθαρτὴ και θνητὴ Φύση — Ὑλῃ, τὴν Ἀβυσσο, τὸ Χρόνο, τὸ Θάνατο, τὸ Μηδέν, τὸ φτερωμένο Δρακοντοσκουλῆκι. Τὸ Πνεῦμα κάνει τὴν Ἀβυσσο Παράδεισο και τὸν Ἐρεβο Ἡλιο. Τὸ Πνεῦμα μᾶς ἀνεβάζει στὸ Θεό, στὴν Αἰωνιότητα, στὴν Ἀθανασία. Τὸ Πνεῦμα εἶναι ἡ πρώτη ἀρχὴ τοῦ Κόσμου, τὸ Πᾶν, ἡ Ζωὴ, ἡ Δημιουργία, ὁ Οὐρανός, τὸ Φῶς, ὁ Ἡλιος,

ἡ Αἰωνιότητα, ἡ Ἀθανασία, ὁ Θεός: «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος!»¹

Στὸ φῶς τῶν ἀπολύτων καὶ παναιωνίων αὐτῶν ἀληθειῶν τοῦ Λόγου ὑψώνει τὸν ἄνθρωπο ὁ ἀγώνας τῆς Δημιουργικῆς Ζωῆς, ὁ ἀγώνας τῆς Ἀρετῆς, ἡ γιγαντομαχία τῆς Λευτεριᾶς, ἡ τιτανομαχία τοῦ Πνεύματος. Μέσα στὴν Ἀβυσσο τοῦ Σύμπαντος καὶ τῆς Αἰωνιότητος, μέσα στὸ κράτος τοῦ Ζόφου, τοῦ Θανάτου καὶ τοῦ Μηδενός, ὁ ἄνθρωπος, μὲ τὸ θριαμβευτικὸ ἀγῶνα του ἐναντίον τῆς Ἀβυσσος, αὐτοανακαλύπτεται καὶ αὐτοαποκαλύπτεται ὡς πνεῦμα, ὡς καθαρὴ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ φύση — οὐσία — δύναμη, ὡς πνευματικὸ καὶ μεταφυσικὸ ὄν, μὲ ἄλλους λόγους ὡς πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ Προσωπικότητα. Ὡς Προσωπικότητα, πού, ὡς καθαρὴ στὴν οὐσία τῆς πνευματικῆς καὶ αἴθλης οὐσίας, εἶναι ἔξω καὶ ἀπάνω ἀπὸ τὴ Φύση — Ὑλῆ, τὸ Χρόνο, τὸ Θάνατο, τὸ Μηδέν, μ' ἓνα λόγο εἶναι ἀθάνατη. Ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ Προσωπικότητα, μεταφυσικὴ στὴν οὐσία τῆς μονάδα καὶ ὄντοτητα, εἶναι ὁ ἥλιος τοῦ Σύμπαντος!

Καὶ στὸ φῶς τῶν ἴδιων ἀπολύτων παγκοσμίων καὶ παναιωνίων ἀληθειῶν ὅλος ὁ Κόσμος ἀστραφτοβολάει μπρὸς στὰ πνευματικὰ μάτια μας, σὰν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ὄντων, ὡς μιὰ παγκόσμια καὶ αἰώνια Κοινωνία — Πολιτεία πνευματικῶν ὄντων, ὡς πνευματικῶν ἀδερφῶν. Κοινωνία — Πολιτεία πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ Φωτός, Ἀλήθειας, Ὁμορφιάς, Ἀρετῆς, Ἀδερφοσύνης, Εὐδαιμονίας, Τρισολβιότητος.

«Ἀστραψε οὐράνιο θεῖο φῶς ὁ Λόγος — Ἥλιος,
ἠλιοπλημμύρισε ἡ Ἀβυσσος καὶ ἔλαμψε ἀστραφτερὰ ὅλος ὁ Κόσμος.
Ἀστραφτοβόλησε ἡ Ἀβυσσος παράδεισος
καὶ ἐπλημμύρισε ὁ Ὠκεανὸς ἀπ' ἀνθία ἠλιονήσια.
Ἀστραψε οὐράνιο θεῖο φῶς ὁ Θεῖος Λόγος
καὶ ἐφεγγοβόλησε τῆς Ἀρετῆς, τῆς Λευτεριᾶς — Ἀθανασίας ὁ ἥλιος.»

Τὸ Πνεῦμα, ὁ ἱερός, ὁ θεῖος, στὴν αἰώνια οὐσία του, Ἀνθρώπινος Λόγος, ἡ πρώτη ἀρχὴ καὶ αἰτία καὶ πηγὴ καὶ ἀληθινὴ οὐσία τοῦ Ἀνθρώπου στὴν τραγικὴ ὑπαρξὴ του καὶ τὴ ζοφερὴ πορεία του μέσα στὴν Ἀβυσσο τοῦ Χρόνου, ἡ μόνη κοσμικὴ δύναμή του! Ὁ Νοῦς, ὁ ἐλεύθερος, ὁ δημιουργικός, ὁ ἀστραφτερός Νοῦς, ὁ μόνος συμπαραστάτης τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὴν Ἀβυσσο! Ἡ μόνη βοήθεια του, παρηγοριά του, ἐλπίδα του, σωτηρία του καὶ λύτρωσή του. Ὁ Νοῦς, τὸ Πνεῦμα, ὁ ἱερός καὶ θεῖος Λόγος, φωτιὰ καὶ φλόγα καὶ ἀστραπὴ καὶ κεραυνὸς ἀπὸ τὴ φωτιὰ καὶ τὴ φλόγα καὶ τὴ ἀστραπὴ καὶ τοὺς κεραυνοὺς τοῦ ἀπειρου κοσμικοῦ Λόγου, τοῦ Θεοῦ, ὁ μόνος λυτρωτὴς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὴν Ἀβυσσο τοῦ Κόσμου! Ἡ ἀπόλυτη ἀλήθεια, ἡ ἀλήθεια ὅλων τῶν ἀληθειῶν!

1. Τὸ μέρος αὐτὸ προϋποθέτει τὴν ἀπόλυτη ἀλήθεια τῆς ἀντικειμενικῆς ὑπαρξῆς τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀλήθεια αὐτὴ ἀποδείχεται πρὸς κάτω στὸ τρίτο θέμα τοῦ κεφαλαίου τοῦ προβλήματος τοῦ Θεοῦ.

Ἄπ' τὸ ἓνα μέρος ἢ Ἄβυσσος, ὁ Χρόνος, ὁ Θάνατος, τὸ Μηδέν, καὶ ἄπ' τὸ ἄλλο μέρος ὁ Νοῦς νικητῆς καὶ θριαμβευτῆς καὶ λυτρωτῆς! Ὅλα τ' ἄλλα εἶναι μάταιη φλυαρία καὶ μόνο φλυαρία. «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος». Τὸ Πνεῦμα εἶναι ἡ ρίζα, ἡ πηγὴ, ἡ οὐσία, ἡ ψυχὴ καὶ ἡ μοῖρα τοῦ Σύμπαντος. Τὸ ἀπόλυτο, ἀπειρο καὶ αἰώνιο Πνεῦμα, ὁ Θεός, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος, ἡ πρώτη αἰτία καὶ ὁ πανυπέριτος τελικὸς σκοπὸς ὅλης τῆς Δημιουργίας! Δίχως τὸ Πνεῦμα δὲν ὑπάρχει ἀπολύτως τίποτα. Δίχως τὸ Πνεῦμα ὑπάρχει μόνο τὸ αἰώνιο μὴ ὄν, τὸ αἰώνιο Ἔρεθος, ἡ αἰώνια Νύχτα. Δίχως τὸ Πνεῦμα ὑπάρχει μόνο ὁ Θάνατος, ὡς ἀπολυταρχικὸς μονάρχης τοῦ Σύμπαντος.

Τὸ Πᾶν εἶναι πνεῦμα καὶ μόνο πνεῦμα. Καὶ τὸ Πᾶν — Πνεῦμα εἶναι Λευτεριά, αἰώνια Δημιουργία, αἰώνια Ζωή, αἰώνια Εὐδαιμονία, μ' ἓνα λόγο Ἄθανασία!

Στὸ φῶς τῶν ἀστραπῶν τοῦ Θείου, στὴ φύση του, Καθαροῦ Ἀνθρώπου Θεωρητικοῦ (Ἐνορατικοῦ) Λόγου, ἡ εἰκόνα τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸ Σύμπαν, στὴν πρώτη πνευματικὴ ἐνόρασή της, ἡ εἰκόνα τοῦ πρώτου πιὸ πάνω κεφαλαίου τῆς παγκυριαρχίας τοῦ Θανάτου καὶ τοῦ στοιχειοῦ τοῦ Μηδενός, σβύνει καὶ ὅλος ὁ Κόσμος παίρνει ἄλλη ὄψη καὶ φανερώνεται στὴν οὐσία του ὡς κόσμος Ἄθανασίας καὶ αἰωνίου Φωτός. Τὸ θαῦμα αὐτὸ θαυμάτων εἶναι τὸ θαῦμα τῆς Ἀρετῆς, τῆς Λευτεριάς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὴν Ἄβυσσο τοῦ Σύμπαντος, τοῦ πιὸ ἀκριβοῦ καρποῦ τοῦ Θείου Λόγου. Ἡ Λευτεριά εἶναι τὸ κλειδί ὅλων τῶν κλειδιῶν τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ Σύμπαντος, ἡ μοναδικὴ στέρεη βάση τῆς Μεταφυσικῆς. Ἡ Λευτεριά, ἀπόλυτη ἀλήθεια τῆς ἴδιας τῆς ἀστραφτερῆς ἀμεσης πνευματικῆς Ἐμπειρίας τοῦ Ἀνθρώπου, εἶναι ἡ θεία Βεατρική, ποὺ ἀνοίγει μπρὸς στὰ μάτια μας ὅλες τὶς πύλες ὅλων τῶν οὐρανῶν τῆς Ἄθανασίας, ὅλους τοὺς κόσμους τῆς Μεταφυσικῆς καὶ ὅλους τοὺς παραδείσους τῆς Αἰωνιότητος.